

ВИСНОВОК

**Національного університету «Чернігівська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Пентелейчука Мирослава Георгійовича
на тему: «Формування конкурентних переваг банківських установ на ринку
споживчого кредитування в умовах цифрової економіки»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

В умовах структурної трансформації фінансової системи, поглиблення макрофінансової нестабільності, воєнних викликів та активної цифровізації економічних процесів особливого значення набуває проблема забезпечення стійкості функціонування банківських установ. Ринок споживчого кредитування, будучи важливою складовою фінансового ринку, виконує не лише функцію перерозподілу фінансових ресурсів між економічними суб'єктами, але й виступає індикатором платоспроможності населення, ефективності монетарної політики та загальної фінансової стабільності держави. Саме тому питання формування конкурентних переваг банків у цьому сегменті набувають особливої наукової та практичної актуальності.

Дисертаційна робота виконана в межах планів науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка» за такими темами: «Розвиток ринку кредитних послуг в умовах становлення цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0121U113250), в межах якої конкретизовано здобувачем прикладні напрями формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування з урахуванням потенціалу цифрових технологій; «Стратегічні детермінанти розвитку ринку фінансових послуг в умовах цифровізації національної економіки» (номер державної реєстрації 0123U104317), у межах реалізації якої здобувачем обґрунтовано теоретико-методологічні положення функціонування та трансформації механізму формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифровізації; «Теоретико-прикладні положення розвитку ринку кредитних послуг в умовах макроекономічної нестабільності та повоєнного відновлення економіки (номер державної реєстрації 0123U104319), а рамках якої проведено аналіз сучасного стану розвитку банківського споживчого кредитування в Україні та визначені основні тенденції його розвитку.

2. Метою дисертаційної роботи є *Метою* дисертаційної роботи є узагальнення та поглиблення теоретико-методичних засад і розробка прикладних положень формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової економіки.

Для досягнення цієї мети в роботі поставлено такі *завдання*:

- розглянути сутність ринку споживчого кредитування та обґрунтувати роль банківських установ у його функціонуванні;
- обґрунтувати зміст конкурентних переваг банківських установ та виокремити їх основні види;
- описати роль цифровізації у формуванні конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування;
- провести аналіз сучасного стану розвитку ринку банківського споживчого кредитування в Україні;
- проаналізувати вплив макроекономічних чинників на розвиток банківського споживчого кредитування;
- визначити тенденції формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової трансформації;
- описати механізм забезпечення конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифровізації;
- поглибити прикладні аспекти формування конкурентних переваг банків на ринку споживчого кредитування в умовах цифровізації;
- розробити стратегії формування конкурентних переваг банків на ринку споживчого кредитування в умовах цифровізації.

Об'єктом дослідження є процес формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової економіки.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних положень формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової економіки.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у наступному:

удосконалено:

- наукові підходи до обґрунтування різних типів стратегій формування конкурентних переваг банків на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової економіки, які, на відміну від інших підходів, були виокремлені за допомогою використання матричного підходу до визначення конкурентних позицій банку на основі аналізу індексу його цифрового розвитку та рівня наявних конкурентних переваг, методології сценарного моделювання;
- концептуальні положення до систематизації конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування, які, на відміну від подібних підходів, були класифіковані за такими ознаками: за економічним змістом, за рівнем охоплення, за характером, за тривалістю формування, за можливістю адаптації, за тривалістю, за етапом взаємодії з банківською установою, за роллю у розвитку кредитної діяльності банку, за впливом на рівень фінансового ризику, за рівнем інноваційності та за складністю формування;
- алгоритм формування конкурентних переваг банків на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової економіки, в межах якого виокремлено основні

етапи визначення таких переваг, а саме: діагностичний, стратегічний, тактичний, оперативний, аналітичний, системної імплементації, моніторингу та контролю;

– прикладні засади формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування, що здійснено через аналіз основних напрямків світового розвитку такого ринку, аналізу базових викликів сучасного розвитку комерційних банків;

набули подальшого розвитку:

– поглиблення понятійно-категоріального апарату економічної науки через обґрунтування сутності категорії «конкурентна перевага банківської установи», яку визначено на основі результатів аналізу змісту дефініції «конкурентоспроможність банківської установи», наукових підходів до її розуміння. Запропоновано розглядати конкурентну перевагу банківської установи як наявність певних ресурсів, технологій, інновацій, системи управління, які в сукупності формують стабільну основу для розвитку такої установи, дозволяють отримувати вище середніх у сфері їхнього функціонування доходи та забезпечують ефективно її функціонування в умовах дисипативності економічного середовища і постійних трансформаційних процесів на ринку фінансових послуг;

– обґрунтування сутності категорії «ринок споживчого кредитування», що реалізовано через аналіз підходів до розгляду її змісту, серед яких виокремлено такі: системний, просторовий, сегментний, інституціональний, інституційний, ресурсний, що дало можливість обґрунтувати доцільність використання системного підходу до дослідження окресленого ринку та описати його модель функціонування, конкретизувати основні сегменти такого ринку (ринки іпотечного кредитування, автокредитування, Pos-кредитування, нецільових споживчих кредитів (ринок карткового кредитування і ринок готівкового кредитування));

– наукові підходи до опису механізму формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифровізації, що реалізовано через детальний опис моделі механізму конкурентоспроможності банківської установи, визначення особливостей впливу цифрових технологій на окремі складові системи банківського менеджменту, операційні процеси банку, виокремлення специфічних рис надання послуг споживчого кредитування та принципів окресленого механізму (інклюзії, аналітичності, омнікальності, екосистемності, клієнтоцентричності, прозорості, персоналізації, ризик-орієнтованості, технологічної інноваційності, алгоритмізації та раціональності);

– використання економетричного підходу до моделювання впливу макроекономічних показників на розвиток банківського споживчого кредитування, що реалізовано через побудову кубічних однофакторних економетричних моделей впливу наступних чинників: офіційний курс національної валюти до долара США, рівень інфляції, рівень середньої заробітної плати, значення процентних ставок за кредитами домогосподарств, облікова ставка НБУ, індекс фінансового стресу.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій підтверджується положеннями наукових праць вітчизняних, зарубіжних учених. Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових прийомів та спеціальних методів

пізнання, що базуються на економічних та споріднених з ними науками, а також методів міждисциплінарних досліджень, зокрема: метод контент-аналізу, системний підхід, метод класифікації, методи абстрагування та узагальнення, статистичні методи, економетричні методи та методи системної динаміки, PEST- та SWOT-аналіз, методи індукції, дедукції, сценарний підхід, матричний метод, індексний аналіз, методи стратегічного планування; графоаналітичний та табличний методи.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі акти України, нормативно-правові документи, які стосуються функціонування ринку споживчого кредитування, банківських установ в Україні, наукові праці вчених, у яких досліджуються питання формування конкурентних переваг комерційних банків в сучасних умовах, статистична інформація Державної служби статистики України, Національного банку України, інформаційні ресурси мережі інтернет, особисті спостереження та розрахунки автора.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у в доведенні основних положень, викладених у дисертації, до рівня методичних розробок та практичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку банківських установ на ринку споживчого кредитування. Результати дисертаційної роботи використовуються у діяльності: АТ Райффайзен Банк Перше міське відділення (м. Чернігів): враховано сформульовані здобувачем рекомендації щодо удосконалення системи управління процесами споживчого кредитування в умовах цифровізації банківської діяльності; пропозиції щодо використання цифрових технологій для підвищення якості кредитного обслуговування клієнтів; рекомендації щодо підвищення ефективності взаємодії з клієнтами через цифрові канали обслуговування (№ 3 від 01.05.2026); АТ «А-Банк»: рекомендації щодо підвищення рівня цифровізації процесів кредитного обслуговування клієнтів; рекомендації щодо покращення якості банківських продуктів і послуг в умовах розвитку цифрової економіки (№ M5A5-RF58-DFH5-0135 від 30.04.2025); Національного університету «Чернігівська політехніка»: використано у навчальному процесі кафедри фінансів, банківської справи та страхування при розробці методичних матеріалів, а також під час проведення лекційних та практичних занять з таких освітніх компонентів: «Банківська система», «Банківські операції», «Кредитний менеджмент» (№ 202/08-839 від 12.05.2026).

6. Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та методичні результати дисертації оприлюднено автором на науково-практичних конференціях, серед яких: IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу» (м. Кам'янець-Подільський, 11 лютого 2025 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція молодих учених «Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі» (м. Чернігів, 20 березня 2025 р.); XIV Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2024» (м. Чернігів, 24-26 квітня 2024 р.); Форум стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва «Соціальне підприємництво як інструмент

відновлення України» (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.); VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін» (30 жовтня 2025 р., м. Полтава); XII Міжнародна науково-практична конференція «Стратегія розвитку України : фінансово-економічний та гуманітарний аспекти (в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення» (Київ, 2025).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення і результати дослідження опубліковані у 12 наукових працях, з них: 1 стаття в іноземному науковому виданні (Scopus); 5 статей у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; 6 праць апробаційного характеру.

Статті в іноземних наукових виданнях:

1. Білий М., Кравченко А., Лесун С., Федорів Ю., **Пентелейчук М.**, Акінчиць О. (2026). Формування конкурентних переваг фінансових установ в умовах цифровізації та нестабільності національної економіки. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(66), 123–137.

Статті в наукових фахових виданнях та виданнях, внесених до наукометричних баз даних:

2. Тарасенко А., **Пентелейчук М.**, Белінський Ю. Сучасний стан розвитку споживчого кредитування в Україні. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 1(28). С. 387–407.

3. Садчикова І. В., Колотило Л. Л., **Пентелейчук М. Г.** Забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні в умовах макроекономічної нестабільності. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 2(29). С. 430–448.

4. Тарасенко А., **Пентелейчук М.**, Колотило Л. Теоретичні аспекти трактування сутності споживчого кредитування. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 1(41). С. 396–406.

5. Білий М., **Пентелейчук М.** Конкурентоспроможність банківських установ: сутність та особливості формування. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 3(43). С. 326–336.

6. Popelo O., Potseliuko I., **Penteleichuk M.** Teoretyko-metodolohichni polozhennia funktsionuvannia rynku kredytnykh posluh u suchasnykh umovakh. *Yevropeiskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii*. 2025. № 3(17). Рр. 543–557.

7. Пентелейчук М. Г. Роль цифрових технологій у формуванні конкурентних переваг банків на ринку споживчого кредитування. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 9(19). С. 1058–1068.

8. **Пентелейчук В. Г.**, Дубина М. В., Мурашківська В. П. Економіко-математичне моделювання розвитку банківського споживчого кредитування в Україні в умовах фінансової нестабільності. *Успіхи та досягнення в науці*. 2026. № 1(23). С. 1566-1583.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

9. Садчикова І. В., Колотило Л. Л., **Пентелейчук М. Г.** Теоретичні основи забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні. *Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 11 лютого 2025 р.). Кам'янець-Подільський : Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2025. С. 240-242 (0,2 ум. друк. арк.). *Особистий внесок автора: опоглиблено сутність ознаки фінансової безпеки банківських установ в Україні 0,05 ум. друк. арк.*

10. Тарасенко А. В., **Пентелейчук М. Г.**, Колотило Л. Л. Сутність споживчого кредитування: форми, функції, особливості. *Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі*: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених (м. Чернігів, 20 березня 2025 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. С. 184-185 (0,1 ум. друк. арк.). *Особистий внесок автора: конкретизація змісту категорії «споживче кредитування», обґрунтування основних функцій споживчого кредиту в межах фінансової системи (0,5 ум. друк. арк.)*.

11. Тарасенко А., **Пентелейчук М.**, Крохмалюк Л. Особливості та сучасний стан розвитку споживчого кредитування в Україні. *Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України*: Форум стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.) : тези доповідей. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 171-173. (0,2 ум. друк. арк.). *Особистий внесок автора: конкретизовано позитивні та негативні наслідки розвитку споживчого кредитування (0,1 ум. друк. арк.)*.

12. Пентелейчук М. Г. Соціогуманітарний аспект розвитку споживчого кредитування в новітній Україні. *Юність науки – 2024*: збірник тез доповідей XIV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 24-26 квітня 2024 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 657-658 (0,1 ум. друк. арк.).

13. Пентелейчук М. Г. Теоретичні положення розвитку споживчого кредитування в Україні. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін*: збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. (30 жовтня 2025 р., м. Полтава) / Полтавський державний аграрний університет. Полтава : ПДАУ, 2025. Т. 1. С. 544-545 (0,1 ум. друк. арк.).

14. Пентелейчук М. Г. Роль цифрових технологій у розвитку банківського споживчого кредитування. *Стратегія розвитку України : фінансово-економічний та гуманітарний аспекти (в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення)*: матер. XII Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2-х ч. Ч. 1. Київ : Інтерсервіс, 2025. С. 354-356 (0,2 ум. друк. арк.).

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Пентелейчука Мирослава Георгійовича на тему «Формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого

кредитування в умовах цифрової економіки» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо процесу формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової економіки.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційної роботи. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Пентелейчука Мирослава Георгійовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), наукові публікації здобувача відповідають пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Пентелейчука Мирослава Георгійовича на тему «Формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування в умовах цифрової економіки» може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий
д.е.н., проф.
«13» травня 2026 р.

М.В. Дубина

Підпис
засвідчує
Відділ
КАДРІВ
Відділу кадрів
Дубина М.В.
05 2026 р.